

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-3-111 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-43/940-304
Karar Tarihi : 14.7.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin
TOPRAK

B. RAPORTÖRLER: Neyzar MENTEŞOĞLU, Nesrin SAĞLAM

C. ŞİKAYET

20 **EDEN** : - Ağaoğlu Tarım Maden Orman Ürünleri Tekstil İnş. Trz.
Gıda San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Abdullah YAVUZ, Av. Onur YAVUZ,
Av. Burçak Ataman KUŞ
Hacıilyas Mah. Uluyol Er Sk. Kardeşler İş Mrk. NO:3 K:4 D:32
Osmangazi / Bursa

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş.
Kemalpaşa Mah. 412 Sk. No.4 Pınarbaşı/İzmir

30 **E. DOSYA KONUSU:** Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş.'ye ait Lezita markalı piliç eti ve yumurtanın başvuru sahibine münhasır bayilik koşulu içeren sözleşme ile temin edildiği, başvuru sahibinin diğer marka ürünlerin satışını yapması sebebiyle sözleşmeye son verildiği, bu suretle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edildiği iddiası.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş. (Abalıoğlu) ile Ağaoğlu Tarım Maden Orman Ürünleri Tekstil İnş. Trz. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Ağaoğlu) arasında Lezita markalı piliç eti ve yumurta satımı konusunda münhasır bayilik koşulu içeren bir sözleşme akdedildiği, bir süre sonra rakip markaların da satışının yapılması sebebiyle Abalıoğlu firması tarafından sözleşmeye son verildiği, benzer durumun Abalıoğlu firması ile Lezita markalı piliç eti ve yumurta satımı için sözleşme ilişkisi içinde bulunan diğer satıcılar için de söz konusu olduğu belirtilerek, konu hakkında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 5.5.2011 tarih ve 3507 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 20.5.2011 tarih ve 2011-3-111/İİ-11-391.NM sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 26.5.2011 tarih ve 11-32/661-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

50

İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 5.7.2011 tarih ve 2011-3-111/ÖA-11-391-NM sayılı Öneri Raporu 8.7.2011 tarih ve REK.0.07.00.00-110.02.02/241 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda özetle; dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

60

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Abaloğlu yem üretimi, gübre üretimi, balık ve besi çiftliği işletimi, entegre piliç eti üretimi ve entegre yumurta üretimi gibi pek çok alanda faaliyet gösteren bir teşebbüstür. Başvuru konusu iddialar ise Abaloğlu'nun piliç eti ve yumurta üretimi ve satışı faaliyetine ilişkindir.

70

Genel anlamda beyaz et sektörü içinde yer alan ürünler tavuk, hindi, kaz, ördek gibi kanatlı hayvanlardan elde edilmektedir. Ancak ülkemizde kaz, ördek ve hindi gibi kanatlı hayvanların tüketimi oldukça düşük seviyelerdedir. Gerçekleşen kanatlı eti üretimine bakıldığında üretimin yaklaşık %92'sinin piliç eti olduğu, hindi etinin üretim içinde sadece %4'lük bir payı olduğu ve kalan %4'lük kısmın ise köy tavuğu, yumurta tavuğu ve diğer kanatlı hayvanlardan oluştuğu görülmektedir. Bu nedenle piliç etinin diğer kanatlı etlerinden ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. 25.11.2009 tarihli, 09-57/1393-362 sayılı Kurul kararında ilgili ürün pazarı piliç eti pazarı olarak belirlenmiştir. Abaloğlu'nun şikâyet konusu diğer faaliyeti ise yumurta satışlarıdır. Yumurta çeşitleri, piliç üretiminde kullanılan damızlık yumurta ve kuluçkalık yumurta ile doğrudan tüketim amacıyla perakende ve toptan satış noktalarına satılan sofralık yumurta olmak üzere türlere ayrılmaktadır.

80

Yukarıdaki açıklamalar ışığında dosya kapsamında ilgili ürün pazarları "piliç eti pazarı" ve "sofralık yumurta" pazarı olarak tespit edilmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

90

"İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz"da atıf yapılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesine göre, coğrafi pazar değerlendirmesi yapılırken, özellikle ilgili mal ve hizmetlerin nitelikleri ile tüketici tercihleri bakımından giriş engellerinin, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınmaktadır. Piliç eti ve sofralık yumurta pazarları bakımından pazara giriş, arz kaynaklarına ulaşma, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya

100 bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.” denilmektedir.

İddiada; üretici ile perakendeci arasında yapılan bir dikey anlaşmada yer alan ve münhasırlık içeren bir rekabet kısıtı söz konusudur. Münhasır bayilik anlaşmaları, diğer bir ifadeyle alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getiren tek marka anlaşmaları, teşebbüsün piyasada belirli bir pazar gücüne sahip bulunması halinde, başta pazarı kapama olmak üzere rekabet üzerinde olumsuz etkileri bulunabileceğinden, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında incelemeye tabi tutulacak nitelikte 110 anlaşmalardır. Ancak bu tür anlaşmalar 4. maddeyi ihlal edecek nitelikte olsa dahi 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarını sağladığı takdirde 4. maddenin yasaklayıcı hükmünden muaf tutulabilecektir.

Başvuru konusu iddia Abaloğlu’nun satış noktaları ile yaptığı münhasır bayilik anlaşmalarının rekabeti kısıtladığına ilişkindir. Abaloğlu ile başvuru sahibi Ağaoğlu arasında yapılan anlaşma, bu iki teşebbüsün üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde yer almaları nedeniyle dikey anlaşma niteliğindedir. Rekabet Kurulu tarafından yürürlüğe konulan 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile 120 Değişik Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) dikey anlaşmaların 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektedir. Bir dikey anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanmasının şartlarından biri de sağlayıcının (dosya konusu bakımından Abaloğlu) mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki payının %40’ı aşmamasıdır. Söz konusu Tebliğ’in 5. maddesi rekabet etmeme yükümlülüğünün ne şekilde uygulanacağını tanımlamaktadır. İddiaya göre Abaloğlu yaptığı dikey anlaşmalar ile bayilerinin Lezita markalı ürünler dışında piliç eti ve yumurta ürünlerini satmasını kısıtlamaktadır. Söz konusu kısıt ile bayilerine rekabet etmeme yükümlülüğü getirmektedir. 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5. maddesi uyarınca pazar payı 130 %40’ın altında olan bir teşebbüs alıcısına beş yılı aşmamak koşulu ile rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilmektedir. Abaloğlu’nun söz konusu grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadığının tespiti bakımından öncelikle ilgili pazarlarda Abaloğlu’nun payı ve uyguladığı rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin belirlenmesi gerekmektedir.

Abaloğlu firmasından bayilik sözleşmeleri ile piliç eti ve yumurta pazarındaki pazar payları hakkında bilgi talebine Abaloğlu’ndan cevaben gelen yazıda; piliç eti pazarındaki tahmini pazar payının %..... ve yumurta pazarındaki pazar payının ise %... civarında olduğu belirtilmektedir. Abaloğlu’nun hem piliç eti hem de sofralık yumurta pazarında pazar payının %40’ın altında olması nedeniyle bayileri ile 140 yapacağı tek marka satılması koşulunu içeren münhasır anlaşmalar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecektir.

Abaloğlu’ndan gelen yazının ekinde başvuru sahibi Ağaoğlu ile imzalanmış olan bayilik sözleşmesinin bir örneği yer almaktadır. Sözleşme metni incelendiğinde bayiine sadece Abaloğlu’nun Lezita markalı ürünlerinin satışını şart koşan bir münhasırlık hükmü olmadığı ve yalnızca sözleşmenin 45. maddesinde “.....” ifadesinin yer aldığı anlaşılmıştır. Bu ifade münhasırlık algısı yaratacak nitelikte değildir.

150 Başvuru sahibi Ağaoğlu tarafından sunulan ve Kurum kayıtlarına 1.7.2011 tarih ve 4842 sayı ile giren yazıda yukarıda bahsi geçen matbu bayilik sözleşmesine ek olarak Abalioğlu tarafından bayilere gönderilen Abalioğlu'nun tek taraflı olarak "tek üreticiyle çalışan bay" kararı aldığı, bu konuda bayilerin en geç 7 Aralık 2009 tarihine kadar kararlarını vermeleri gerektiği, zira alınan karar doğrultusunda yeni uygulamanın 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren başlayacağı, Lezita markası dışında ürün satan bayilere ürün temin edilmeyeceği ifadeleri yer almaktadır. Konu hakkında Abalioğlu'ndan bilgi talebine istinaden gelen cevabi yazıda; Abalioğlu tarafından mevcut durumda başka markalarla çalışmayı tercih eden bayilerinin bulunduğu, geçmiş dönemde tek markayla çalışılması ile ilgili girişimleri bulunduğunu, fakat 160 uygulamanın güçlüğü sebebiyle vazgeçildiği ifadelerine yer verilmiştir. Yine Abalioğlu tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 5.7.2011 tarih ve 4924 sayı ile giren 2010 yılına ait bayilik sözleşmesinde de münhasır bayiliğe ilişkin bir hükme rastlanmamıştır. Lezita bayilerinden Bursa'da bulunan Annaçlar Gıda Ltd. Şti ile raportörlerce yapılan telefon görüşmelerinden de, Lezita ürünleri dışında başka markalı piliç eti ve yumurta satışı yapabildikleri bilgisi alınmıştır. Yine Samsun'da bulunan bir başka Lezita bayii Kasap Demir ile yapılan telefon görüşmesinde mevcut durumda yalnız Lezita markalı piliç eti sattıkları fakat sözleşmelerinde bu yönde bir hüküm olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla başvuruda belirtilen iddiaları doğrular nitelikte herhangi bir bilgi ve belgeye erişilememiştir.

170 Yukarıda açıklanan nedenlerle, Abalioğlu'nun tek marka satılmasını içeren münhasır anlaşma yapması 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan koşullara uygun olarak gerçekleştirildiği takdirde grup muafiyetinden yararlanabileceği, ancak teşebbüsün bu yönde bir uygulaması olmadığı tespit edilmiştir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

180 Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.